

Asia: VN/7220/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vs. pormestari antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Henkilölle toisessa EU-valtiossa annetusta terveydenhuollon palvelusta aiheutuneiden kustannusten korvausmallia ehdotetaan muutettavaksi, jotta se paremmin vastaisi sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen mukaista uutta palvelujen järjestämistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä sekä Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

Esityksen mukaan kustannukset korvattaisiin enintään siihen määrään saakka, joka vastaisi henkilön hyvinvointialueella, Helsingin kaupungissa tai HUS-yhtymässä samasta tai vastaavasta hoidosta aiheutuneita kustannuksia. Korvaus ei voisi kuitenkaan ylittää henkilön terveyspalvelusta tosiasiallisesti maksamaa kustannusta. Henkilön maksettavaksi jäisi aina samasta tai vastaavasta hoidosta potilaalta Suomessa perittävä asiakasmaksu. Matkakustannukset ja lääkkeet korvattaisiin jatkossakin sairausvakuutuslain nojalla.

Kustannusten korvaaminen edellyttäisi, että hoidon on arvioitu olevan henkilölle lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeellinen. Lisäksi edellytettäisiin, että ulkomailla annetun palvelun katsottaisiin kuuluvan suomalaiseen terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Kiireettömän hoitoon hakeutumisessa henkilöllä pitäisi olla myös lähete, jos häneltä lain mukaan vaadittaisiin sellainen hänen asioidessa julkisessa terveydenhuollossa Suomessa.

Kuten voimassa olevassa lainsäädännössä on säädetty, Kansaneläkelaitos maksaisi henkilöille ja toisille EU- ja ETA-valtioille ja Sveitsille kaikki rajat ylittävistä terveydenhuollon tilanteista aiheutuvat kustannukset valtion puolesta. Pohjoismaiden lisäksi Suomi on solminut Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kanssa sopimuksen, jonka nojalla vastavuoroisesti luovutaan kustannusten laskuttamisesta valtioiden välillä.

Lakiesityksen keskeisin muutos liittyy potilasdirektiivistä (potilaiden oikeuksien soveltamisesta annettu EU-direktiivi, ns. potilasdirektiivi 2011/24/EU) hyväksytyyn korvausmallin säätämiseen rajalakiin.

Nykyisen lain mukaan potilas on oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain mukaisen Kela-korvauksen hoito-, lääke- ja matkakustannuksista, kun hän hakeutuu potilasdirektiivin sääntöjen nojalla kiireettömään hoitoon EU- tai ETA-valtioon tai Sveitsiin. Äkillisissä sairastumisissa tai ennakkoluvalla hoitoa saanut potilas on oikeutettu saamaan korvauksen, joka määräytyy oman kotikunnan vastaavan hoidon kustannuksen ja asiakasmaksun mukaan. Jatkossa korvausmalli olisi lähes samanlainen sekä potilasdirektiivin tarkoittamassa hoitoon hakeutumisessa että koordinaatioasetuksessa tarkoitetussa äkillisessä sairastumisessa tai ennakkoluvalla saadussa hoidossa.

Lähtökohtaisesti potilasdirektiivin mukainen korvaus koskisi ainoastaan tilanteita ja palveluita, joita hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän olisi muutenkin kansallisen lain mukaan järjestettävä henkilölle. Kustannusten korvaaminen edellyttäisi, että annetun terveystieteellisen palvelun olisi arvioitu olevan henkilölle lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeellinen. Tämä tarpeellisuusarvio voidaan tehdä henkilön hyvinvointialueella, Helsingin kaupungissa tai HUS-yhtymässä, mutta myös toisessa EU- tai ETA-valtiossa, Sveitsissä tai Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettu lääketieteellisesti vastaava potilasta koskeva yksiköllinen arviointi hyväksyttäisiin kustannusten korvaamisen edellytyksenä.

Hoidon tarpeellisuuden arviointi kustannusten korvaamisen perusteena tehdään tällä hetkellä Suomessa, mutta esityksessä siis mahdollistetaan tämä arvio myös muissa EU-maissa. Tämä keventää Suomessa tehtävää hallinnollista työtä, mutta on kuitenkin otettava huomioon, että hoidon tarpeen arviointi ei välttämättä ole sama riippuen siitä, tehdäänkö se Suomessa vai jossain toisessa valtiossa.

Esityksessä ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia korvaussääntöihin, jotka koskevat koordinaatioasetukseen (EU:n sosiaaliturvajärjestelmien koordinaatioasetus 883/2004) liittyviä tilanteita eli äkillistä sairastumista tai hakeutumista hoitoon ennakkoluvalla. Esityksessä kuitenkin yleisesti ehdotetaan muita muutoksia, jotka ovat tarpeen tai jotka yksinkertaistavat ja tarkentavat toimeenpanoon soveltuvia hallinnollisia menettelysäännöksiä.

Helsingin kaupunki pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina. Lakiesitys huomioi potilasdirektiivin sääntöihin perustuvan korvausmallin ja toteuttaa aikaisempaa paremmin vapaata liikkuvuutta ja palveluiden valinnanvapautta koskevia periaatteita EU- ja ETA-valtioissa ja Sveitsissä. Esitys ottaa lisäksi huomioon Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen Euroopan unionista.

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Pormestari 28.7.2022 § 89